

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın əməksevərliyi və güclü iradəni təcəssüm etdirən fəaliyyəti ona nəinki ölkəmizdə, həm də onun hüddurlarından kənar da hər zaman yeni və tərəqqipərvər yollar axtarışında olan istedadlı, pəşakar, enerjili siyasi dövlət xadimi şərəfi gətirib.

Tamamilə təbii ki, vətəndaş müharibəsinə çevrilmək təhlükəsi yaradan respublikadaxili ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi kaosun ekstremal şəraitində Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyev müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin əsaslarını möhkəmləndirməklə məşğəyi minilliklərə gedib çıxan mədəni nailiyyətləri bütün dünya ictimaiyyətinə nümayiş etirdi və ölkənin imicini yüksəltdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin və onun ömür-gün yoldaşı, Birinci xanım Mehriban Əliyevanın bu fəaliyyət müstəvisi Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq imicinin möhkəmlənməsinə yönəlmiş, aşkar və ardıcıl şəkildə Ermənistan tərəfindən Azərbaycan xalqının mədəniyyət siyasətini gözənd salmaq cəhdlərinin yatırılmasına istiqamətlənmişdir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün, xalqımızın iqtisadiyyatı sahəsində müstəqil hərəkətin bərpasının təmin edilməsində Prezident İlham Əliyevin üzərinə düşən məsuliyyət yükünü bölüşmək üçün Mehriban xanım Əliyeva öz üzərinə müqəddəs missiya götürdü. Xalqın mədəni yüksəlişi, respublikada mədəni quruculuğun bütün sahələrinin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradaraq, Azərbaycan xalqının ən dərin məişət, mədəniyyət ənənələrini,

66

Mehriban xanım Əliyevanın Qarabağ ərazisində Azərbaycan xalqının milli irsi olan dini abidələrin və məscidlərin bərpası üçün geniş fikir və arzuları var. Məhz o, Azərbaycan memarlıq abidələrinin və dini ziyarətgahlarının konservasiyası və yenidən qurulması ilə bağlı həm yerli, həm də xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə layihələrin icrası prosesinə rəhbərlik və nəzarət edir.

milli musiqi, vizual, memarlıq, heykəltəraşlıq sənətini dünya ictimaiyyətinə çatdırı.

Heydər Əliyev Fondu - ona rəhbərlik edən Mehriban Əliyevanın sayəsində qeyri-adi ideyalar yaratmaq üçün qüdrətli enerji mənbəyinə, xalqın mədəniyyətinin yenidən qurulması üçün möhtəşəm layihələrin icrasına, Azərbaycan xalqının böyük mədəni irsini ən qabaqcıl, modernist təzahür formasında, milli kimliyini və özünəməxsusluğunu qoruyub saxlamaqla təbliğ edən mötəbər quruma çevrildi. Məhz Mehriban xanımın təşəbbüsü ilə 2009-cu ildə Bakı Müasir İncəsənət Muzeyi quruldu. O, Bakıda keçirilən "Muğam dünyası" Beynəlxalq Festivalının yaradılmasının baş moderatoru və prezidenti olub.

Mehriban xanımın mədəniyyət siyasəti sahəsində səmərəli fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən Prezident İlham Əliyev 2011-ci ilin may ayında imzaladığı sərəncam ilə onu "Eurovision 2012" mahnı müsabiqəsinin Bakı üzrə təşkilat komitəsinin rəhbəri təyin edir. Beynəlxalq mahnı müsabiqəsi onun rəhbərliyi altında o qədər parlaq keçdi ki, fransız jurnalist Patrik Stroun müsabiqə iştirakçılarının və jurnalistlərin əhval-ruhiyyəsini və rəğbətini böyük həvəslə çatdırdı: "Eurovision 2012" indiyə qədər gördüyüm ən yaxşı müsabiqədir. Hər yerdə bayram ab-havası hökm sürür. Cəmi 8 aya Xəzər sahilində tikilən "Bakı Kristal Zalı" möhtəşəmdir. Bu qədər qısa müddətdə bu qədər iş görmək möcüzədir. "Eurovision 2012" əvvəlliklərdən fərqlidir, özünəməxsusdur.

Mehriban xanımın rəhbərliyi ilə müxtəlif mədəni-maarif layihələrinin həyata keçirilməsi və dəstəklənməsi Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin əsasını təşkil edir. Bu layihələr silsiləsində Azərbaycanın tanınmış musiqiçilərinin səs yazılarının, o cümlədən "Azərbaycan muğamı" toplusunun nəşri, Nəsirəddin Tusinin "Əxlaq-Nasiri" kitabının müasir əlifba ilə yenidən nəşri xüsusi yer tutur. Ümumbəşəri mədəniyyət xəzinəsində qədim Azərbaycan mədəniyyətinin önəmli rolu var. Lakin o, daim dünya ictimaiyyətinin nəzərində bir növ legitimlik tələb edirdi, çünki milli irsimizin bütün müstəqil bəşəriyyətin diqqət obyektinə çevirilməsi həmişə bəzən obyektiv, çox vaxt isə subyektiv maneələrlə üzləşib.

Qədim zamanlardan sırf Azərbaycan mədəni-mənəvi mənsubiyyətinə malik olan hər şeyi mənimləməyə çalışan bədnam qonşumuz Ermənistanın ideoloji tənqidatını xatırlamaq kifayətdir. Məhz bu aspektdə də Mehriban xanımın xidmətləri əvəzsizdir, çünki onun bilavasitə dəstəyi ilə UNESCO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına memarlıq abidələri, musiqi alətləri, muğam və aşiq musiqisi, xalçaçılıq, kələğayı və s. daxil edilib, dünyada yeganə Beynəlxalq Muğam Mərkəzi yaradılıb, nadir Azərbaycan Milli Xalça Muzeyi tikilib və s.

Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsindəki möhtəşəm tarixi Qələbəsidən sonra Ermənistanın işğalından azad edilmiş Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi çox rəmzi görünür və bu, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Şuşada mühüm tədbirlərin keçirilməsini şərtləndirib.

Mehriban xanım Əliyevanın Qarabağ

ərazisində Azərbaycan xalqının milli irsi olan dini abidələrin və məscidlərin bərpası üçün geniş fikir və arzuları var. Məhz o, Azərbaycan memarlıq abidələrinin və dini ziyarətgahlarının konservasiyası və yenidən qurulması ilə bağlı həm yerli, həm də xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə layihələrin icrası prosesinə rəhbərlik və nəzarət edir.

99

rib. İçərişəhərin orta əsr memarlığı, neft bumu dövrünün barok və qotikası, sovet dövrünün əsasən təvəzökar üslubda tikilmiş binaları fonunda göydaşlar ucalıb, zirvələri fəth edir və bunların hər birinə xas memarlıq xüsusiyyətlərinə malikdir. Bakının belə bir memarlıq panoramının yaranmasında isə məhz Mehriban xanımın böyük xidmətləri var ki, o, öz orijinal fikirlərini sözlən əsl mənasında ora nüfuz edə bilib, onların reallığa çevrilməsi üçün səylərini əsirməyib.

Bununla yanaşı, o, Bakının özünəməxsusluğunun qorunması prinsiplərinə sadıqlıq nümayiş etdirir. Buna misal ola-

nist ənənələrini təcəssüm etdirir.

Azərbaycan xalqının sülhsevər, dini tolerantlıq, dözümlülük dəyərlərini təbliğ etmək üçün hər cür say göstərir və bu səylər dünyada Azərbaycana marağın, onun xalqına rəğbətini formalaşdırma- sına səbəb olub.

Mehriban Əliyevanın həyata keçirdiyi siyasi, mədəni və maarifləndirmə tədbirləri kompleks nəticəsində dünya ictimaiyyəti Azərbaycanda tolerantlıq, dözümlülük, qarşılıqlı hörmət, mədəni müxtəlifliyə ehtiramlı münasibət mühitinin üstünlük təşkil etməsinə getdikcə daha çox əmin olur.

Heydər Əliyev Fondu mədəni müxtəliflik, tolerantlıq və qarşılıqlı hörmət prinsiplərinə əsaslanaraq dünya mədəni irsinə dəstək layihələri həyata keçirir, Nyu-York, Paris, Strasburq və Moskvada sər-

liriniz ki, Azərbaycanda insanlar Rusiya mədəniyyətinə, rus mədəniyyətinə, rus dilinə böyük hörmətlə yanaşırlar". Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin və Segeenov adına Moskva Dövlət Tibb Universitetinin filialları paytaxtımızda çox uğurlu fəaliyyət göstərir. Bu ildən ADA Universitetinin və Moskva Dövlət Beynəlxalq Münasi-

66

Mehriban xanımın beynəlxalq səviyyəli siyasi və ictimai xadim, bəşəriyyətin mədəni irsinin mühafizəçisi kimi nüfuzu dünyanın bir çox ölkələrində təqdir olunur.

99

siqisi" konsert proqramı heyran etdi, orada ahəngdar şəkildə cəmlənmiş xalq elementi - Azərbaycan milli musiqi aləti tar oldu.

Lakin Azərbaycan mədəniyyətinin populyarlaşması Mehriban xanımın parlaq zehninə doğurduğu bu hadisələrlə kifayətlənmədi. Heydər Əliyev Fondunun və onun prezidentinin fəaliyyət dairəsinə çoxlu sayda ölkələr daxil olub.

Belə ki, Fransada onun rəhbərliyi ilə Luvrda İslam İncəsənəti kafedrası yaradılıb, Kannada Azərbaycan Mədəniyyəti Günləri keçirilmiş, Parisdə Azərbaycan Mədəniyyəti Mərkəzi yaradılmış, Fransa Dövlət Şərq Dilləri və Mədəniyyətləri İnstitutunda Azərbaycan dili fakültəsi açılmışdır.

Mehriban xanımın cazibəsi, zəkası, təşkilatçılıq istedadı ilə fəth edilən bu mədəniyyət siyasətinin tumurcuqları Fransada görünməyə başladı. Təsəddüf deyil ki, Fransanın Baş naziri Eduard Filip və Senatın sədri Jerar Larse səfər zamanı Azərbaycanın Birinci vitse-prezidentinin Fransa-Azərbaycan əlaqələrinin, xüsusən də mədəniyyət sahəsindəki əlaqələrin inkişafına böyük töhfə verdiyini vurğuladılar. Fransanın birinci xanımı Bricit Makron ilə ikitərəfli görüşdə də Mehriban Əliyevanın Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğində müstəsna rolu eyni dərəcədə qiymətləndirilib. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın 2018-ci ilin sentyabrında İtaliyaya səfəri də analoji qaydada Romada təşkil olunmuş "Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılmasının 100 illiyi və Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətləri" adlı konfransda həyata keçirilib.

Fransa və İtaliya ilə yanaşı, Pakistan, Rumiya, Haiti, Rusiya və s. ölkələrdə irimiqyaslı humanitar layihələr həyata keçirilib. Xüsusilə, Pakistanada 2007-ci ildə Heydər Əliyev Fondu Müzəffərabad şəhərinin Rara kəndində zəlzələ nəticəsində dağılmış qadın məktəbinin tikintisinə də fəal iştirak edib. Məktəb əsaslı şəkildə yenidən qurulub, təmir olunub, avadanlıqlarla təchiz edilib, təhsildə fərqlənən şagirdlərə təqaüd verilib.

Moldova Qaqauziya Respublikasının Çadır-Lunqa şəhərində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən 2018-ci ildə mədəniyyət və təhsil mərkəzi tikilib istifadəyə verilib.

Mehriban xanımın beynəlxalq səviyyəli siyasi və ictimai xadim, bəşəriyyətin mədəni irsinin mühafizəçisi kimi nüfuzu dünyanın bir çox ölkələrində təqdir olunur.

XIX əsrin görkəmli britaniyalı şairi və kulturoloqu Arnold Metyu deyib: "Mədəniyyət ahəng və nura gətirmə arzusudur", deməli, müasir dövrdə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, görkəmli şəxsiyyət Mehriban Əliyeva ahəng və nurun parlaq təcəssümüdür.

Azəm İSMAYILOV,
siyasi emlər doktoru.

hələrin icrası prosesinə rəhbərlik və nəzarət edir.

Bununla yanaşı, Mehriban xanım öz diqqətini Bakının memarlıq simasının dəyişdirilməsi məsələsinə də yönəldir. Onun zərif estetik zövqü, müasir memarlığın əsaslarını dərinləndirməsi şəhərin memarlıq cəhətdən modernləşdirilməsi üçün dünyanın ən yaxşı memarları tərəfindən təcrübədə təcəssüm etdirilmiş bir sıra üstün layihələrin seçilməsinə səbəb olub. Bu layihələr qədim Bakıya bütün epoxal üslubları ahənglə birləşdirərək, heç bir halda ziddiyyətli, əksinə, bir-birini tamamlayan təkrarolunmaz görkəm və-

raq, vaxtilə Bakının Süleyman Rüstəm küçəsində söküləcək təhlükəsi ilə üzləşmiş köhnə tikili ətrafında yaranmış vəziyyəti göstərmək olar. Bu məsələyə Mehriban xanımın prinsipli, şəxsi nəzarəti binanın dövlət tərəfindən qorunması məsələsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Onun humanist əqidəsindən və xarakterinə xas olan insansevərliyindən irəli gələrək irqi, etnik, konfessiya mənsubiyyətindən asılı olmayaraq insanlara sevgisi Mehriban xanımın bütün həyatı boyu ana xəttə keçir. Bununla da o, Azərbaycan xalqının ən yaxşı huma-

giler təşkil edir. Rusiyada həyata keçirilən belə layihələrdən biri də Heydər Əliyev Fondunun və Marcani Fondunun dəstəyi ilə Moskvada - Tretyakov Qaleryasında "Abşeron bürücü. 1960-1980-ci illərin Azərbaycan rəsamları" sərgisi olub.

2019-cu ilin noyabrında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti statusunda Rusiyaya ilk rəsmi səfəri zamanı Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə görüşündə deyib: "Əlbəttə ki, humanitar sahədə əlaqələrimizi xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Məncə, onlar nümunəvidir. Bi-

bətlər İnstitutunun ikili magistratura proqramının birgə həyata keçirilməsinə başlanılıb. Azərbaycanda 338 məktəbdə tədris rus dilində aparılır, 14 dövlət universitetində rusdillə kafedral fəaliyyət göstərir. Rusiyada 11 min azərbaycanlı tələbə təhsil alır. Təbii ki, bir çox digər millətlərin nümayəndələri ilə yanaşı Azərbaycanın çoxminli rus icması da ölkəmizin hərtərəfli inkişafına öz layiqli töhfəsini verir. Bunun nəticəsidir ki, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin tərəfindən Mehriban Əliyevanın "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi qarşılıqlı dövlətlərarası eti-